Феъл – иш-ҳаракатни, унинг қилинган замонини ва фоилини (қилувчи шахсни) англатган калимадир. Иш-ҳаракатнинг бажарувчиси аниқ бўлиш-бўлмаслиги эътибори билан феъл иккига
– **маълум** ва **мажҳул**га бўлинади. Маълум феълнинг фоили муфрад, тасния, жамъ шаклида келиши, шунингдек мутакаллим, мухотаб ва ғоиб бўлиши, музаккар ва муаннас жинсида бўлиши мумкин.

Муфрад – бирлик, тасния – иккилик, жамъ – кўплик шаклларидир. Мутакаллим – сўзловчи (1-шахс – мен, биз), мухотаб – тингловчи (2-шахс – сен, сиз), ғоиб – ўзга (3-шахс – у, улар)ни англатади. Музаккар – эркак жинси, муаннас – аёл жинсидир.

Маълум феъли мозий

Ish-harakatning so’z aytilgan vaqtdan ilgarigi badargilganini anglatgan kalima **fe’li moziy** – o’tgan vaqt fe’lli deb ataladi. Ma’lum félili moziy ish-harakatni bajaruvchi shaxslarga qarab 14 rasmda – 6 g’oyib, 6 muxobat va 2 mutakallim siyasida tanishtirildi.

6 ғоибнинг 3 таси музаккар, 3 таси муаннасдир:

□□□□□□ – урди бир эр ўтган замонда, муфрад, музаккар, ғоиб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□ – урди икки эр ўтган замонда, тасния, музаккар, ғоиб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□ – урдилар кўп эрлар ўтган замонда, жамъ, музаккар, ғоиб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□ – урди бир аёл ўтган замонда, муфрад, муаннас, ғоиб, маълум

Copyright 2022 • **Ислом Нури** • www.islomnuri.com

феъли мозий.

□□□□□□□□□ – урди икки аёл ўтган замонда, тасния, муаннас, ғоиб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□ – урдилар кўп аёллар ўтган замонда, жамъ, муаннас, ғоиб, маълум феъли мозий.

6 мухотабнинг 3 таси музаккар, 3 таси муаннасдир:

□□□□□□□□ – урдинг бир эр ўтган замонда, муфрад, музаккар, мухотаб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урдингиз икки эр ўтган замонда, тасния, музаккар, мухотаб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□□□ – урдингиз кўп эрлар ўтган замонда, жамъ, музаккар, мухотаб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□ – урдинг бир аёл ўтган замонда, муфрад, муаннас, мухотаб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урдингиз икки аёл ўтган замонда, тасния, муаннас, мухотаб, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урдингиз кўп аёллар ўтган замонда, жамъ, муаннас, мухотаб, маълум феъли мозий.

Мутакаллим 2 сийғада – муфрад ва маъал ғойр (ўзга билан бирга):

□□□□□□□□ **–** урдим мен бир эр ё аёл ўтган замонда, муфрад,

Copyright 2022 • **Ислом Нури** • www.islomnuri.com

мутакаллим, маълум феъли мозий.

□□□□□□□□□ **–** урдик биз кўп эр ё аёллар ўтган замонда, мутакаллим маъалғойр, маълум феъли мозий.

Мажҳул феъл мозий

Қилувчиси зикр қилинмайдиган феъллар **мажҳул феъллар** деб аталади. Мозий феълидан мажҳуллик нисбати ясаш учун охиргидан олдинги ҳарфи касрали қилинади, ундан олдинги барча ҳаракатли ҳарфлар заммали қилинади: □□□□□□ → □□□□□□ → □□□□□□ каби.

Мажҳул феъли мозий ҳам маълум феъли мозий каби 14 суратда – 6 ғоиб, 6 мухотаб ва 2 мутакаллим сийғасида тусланади.

6 ғоибнинг 3 таси музаккар, 3 таси муаннасдир:

□□□□□□ – урилди бир эр ўтган замонда, муфрад, музаккар, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□ – урилди икки эр ўтган замонда, тасния, музаккар, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□ – урилди кўп эрлар ўтган замонда, жамъ, музаккар, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□ – урилди бир аёл ўтган замонда, муфрад, муаннас, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□□ – урилди икки аёл ўтган замонда, тасния, муаннас, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

Copyright 2022 • **Ислом Нури** • www.islomnuri.com

□□□□□□□□ – урилди кўп аёллар ўтган замонда, жамъ, муаннас, ғоиб, мажҳул феъли мозий.

6 мухотабнинг 3 таси музаккар, 3 таси муаннасдир:

□□□□□□□□ – урилдинг бир эр ўтган замонда, муфрад, музаккар, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урилдингиз икки эр ўтган замонда, тасния, музаккар, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□□□ – урилдингиз кўп эрлар ўтган замонда, жамъ, музаккар, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□ – урилдинг бир аёл ўтган замонда, муфрад, муаннас, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урилдингиз икки аёл ўтган замонда, тасния, муаннас, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

□□□□□□□□□□□ – урилдингиз кўп аёллар ўтган замонда, жамъ, муаннас, мухотаб, мажҳул феъли мозий.

Мутакаллим 2 сийғада – муфрад ва маъал ғойр (ўзга билан бирга):

□□□□□□□□ **–** урилдим мен бир эр ё аёл ўтган замонда, муфрад, мутакаллим, мажҳул феъли мозий.

□□□□□ **–** урилдик кўп эр ё аёллар ўтган замонда, мутакаллим маъалғойр, мажҳул феъли мозий.

Copyright 2022 • **Ислом Нури** • www.islomnuri.com